

Spis treści

Wstęp	8	Stefan Czarnowski, <i>Kultura</i> (fragm.)	40
WYMIARY KULTURY	9	Technika: myśl i materia	40
Pojęcie kultury	10	Roland Barthes, <i>Mitologie</i> (fragm.)	41
Artystyczne i antropologiczne		Książka: materia jako nośnik tego, co duchowe	42
rozumienie kultury	10	Duchowe i materialne w sztuce	42
Rzeczywistość kulturowa	11	SPOŁECZNY CHARAKTER KULTURY	45
Społeczny charakter kultury	11	Wspólnoty kulturowe	46
Stefan Czarnowski, <i>Kultura</i> (fragm.)	11	Wspólnota i stowarzyszenie	46
Wzory kultury	12	Wspólnota rodzinna	46
Ruth Benedict, <i>Wzory kultury</i> (fragm.)	12	Sąsiedztwo	48
Kultura i osobowość	13	Grupa przyjacielska i koleżeńska	48
Badania terenowe	13	Barbara Fatyga, <i>Dzicy z naszej ulicy. Antropologia kultury młodzieżowej</i> (fragm.)	48
Bronisław Malinowski, <i>Argonauci Zachodniego Pacyfiku. Relacje o poczynaniach i przygodach krajowców z Nowej Gwineji</i> (fragm.)	14	Jerzy Wertenstein-Zulański, <i>Miedzy nadzieją a rozpaczą</i> (fragm.)	49
Ciało: natura i kultura	16	Wspólnota religijna	50
Spotkanie natury i kultury	16	Pojęcie kultury narodowej	52
Ciało jako narzędzie	16	Naród	52
Marcel Mauss, <i>Sposoby posługiwania się ciałem</i> (fragm.)	16	Edward Abramowski, <i>Pomniejszyciele ojczyzny</i> (fragm.)	53
Kobiece i męskie	17	Ernest Renan, <i>Co to jest naród?</i> (fragm.)	54
Ciało jako znak	18	Kultura narodowa i jej instytucje	54
Nagosc i wstyd	18	Wspólnoty ponadnarodowe	55
Upiększanie ciała	19	Czesław Miłosz, <i>Rodzenna Europa</i> (fragm.)	55
Ciało jako ideał piękna	20	Jerzy Kłoczowski, <i>Polska – Europa</i> (fragm.)	56
Przestrzeń: święte i świeckie	23	Dziedzictwo światowe	56
Przestrzeń a relacje międzyludzkie	23	Historyczne typy kultury	58
Ciało i przestrzeń	23	Kultura tradycyjna	58
Przestrzeń świecka, przestrzeń święta	24	Bronisław Malinowski, <i>Mit w psychice człowieka pierwotnego</i> (fragm.)	59
Christian Norberg-Schulz, <i>Bycie, przestrzeń i architektura</i> (fragm.)	24	Kultura rycerska	60
Struktura przestrzeni świętej	25	Dworski szlachecki	61
Dom – środek świata	26	Mieszczaństwo	61
Christian Norberg-Schulz, <i>Bycie, przestrzeń i architektura</i> (fragm.)	27	<i>Homo faber</i>	62
Miasto średniowieczne – miasto europejskie	28	Czas pracy	62
Christian Norberg-Schulz, <i>Znaczenie w architekturze Zachodu</i> (fragm.)	28	Praca: kategoria przestrzeni i cielesności	63
KALENDARIUM ARCHITEKTURY	30	Ewa Grzeszyk, <i>Sukces: amerykańskie wzory – polskie realia</i> (fragm.)	63
Czas: historyczne i współczesne	32	Kultura masowa (popularna)	65
Czas kultury	32	i jej alternatywy kulturowe	65
Ryszard Kapuściński, <i>Heban</i> (fragm.)	33	Kultura masowa	65
Czas cykliczny	33	José Ortega y Gasset, <i>Bunt mas</i> (fragm.)	65
Połączenie czasu cyklicznego i czasu linearnego	34	Kultura popularna. Kicz	67
Kalendarz – władza nad czasem	34	Clement Greenberg, <i>Awangarda i kicz</i> (fragm.)	67
Czas miasta i wsi – zegar	36	Odbiorca kultury masowej. Makdonaldyzacja	68
Jacques Le Goff, <i>Czas Kościoła i czas kupca</i> (fragm.)	36	George Ritzer, <i>Makdonaldyzacja społeczeństwa</i> (fragm.)	68
Duchowe i materialne w kulturze	39	Kultura alternatywna, subkultura, kontrkultura	69
Sztuczny podział	39	Eugenio Barba, <i>Teatr. Samotność, rzemiosło, bunt</i> (fragm.)	70
Religia: materia w służbie ducha	39	MEDIA W KULTURZE. SŁOWO	71
		Kultura i komunikacja	72
		Komunikacja w świecie człowieka	72
		Dwa modele komunikacji	72
		Media w kulturze	73
		Media w sztuce	74

Maryla Hopfinger, <i>Doswiadczenia audiowizualne. O mediach w kulturze współczesnej</i> (fragm.)	74	Theodor W. Adorno, <i>Filozofia nowej muzyki</i> (fragm.)	119
„Przekaznik jest przekazem”	75	Arnold Hauser, <i>Filozofia historii sztuki</i> (fragm.)	120
KALENDARIUM MEDIÓW	78	WIDOWISKA W KULTURZE	121
Mowa i pismo	80	Człowiek i maska	122
Odmiany słowa	80	Widowisko – święto – teatr	122
Moc słowa mówionego	81	Jürgen Thorwald, <i>Stulecie chirurgów. Według zapisków mojego dziadka, chirurga H.St. Hartmanna</i> (fragm.)	123
Mowa i pamięć	81	Maska	123
Historia pisma	82	Erving Goffman, <i>Człowiek w teatrze życia codziennego</i> (fragm.)	124
Platon, <i>Fajdros</i> (fragm.)	84	Scena i kulisy	126
Pismo przekształca świat	84	Rytuał, obrzęd, święto w kulturze	128
Walter Ong, <i>Oralność i pismienność. Słowo poddane technologii</i> (fragm.)	84	Rytuał – święto	128
Druk, komputer, internet	87	Dary	129
Druk wkacza na scenę	87	Obrzędy przejścia	130
Następstwo druku: humanizm, języki narodowe, reformacja	87	Święta patriotyczne	131
Czas czasopism	89	Jan Ziółek, <i>Konstytucja 3 maja. Kościelno-narodowe tradycje święta</i> (fragm.)	131
Marshall McLuhan, <i>Galaktyka Gutenberga</i> (fragm.)	90	Karnawał, zabawa i gra w kulturze	134
Słowo, klawiatura i ekran	91	Karnawał w kulturze	134
Słowo w sieci	91	Michail Bachtin, <i>Twórczość Franciszka Rabelais’go a kultura ludowa średniowiecza i renesansu</i> (fragm.)	135
Paul Levinson, <i>Miękkie ostrze. Naturalna historia i przyszłość rewolucji informacyjnej</i> (fragm.)	93	Funkcje karnawału	136
DŹWIĘK W KULTURZE	95	Karnawalizacja, współczesne zachowania parakarnawałowe	136
Język muzyki	96	Mirosław Pęczak, <i>Mały słownik subkultur młodzieżowych</i> (fragm.)	136
Od antyku do średniowiecza	96	Zabawowy charakter codzienności	137
Muzyka baroku	97	<i>Homo ludens</i>	138
Albert Schweitzer, <i>Jan Sebastian Bach</i> (fragm.)	98	Teatr w kulturze	140
Klasycyzm wiedeński	99	Początki teatru i jego rola religijna	140
Muzyka romantyzmu	101	Teatr w średniowieczu	141
List Józefa Elsnera do byłego ucznia – Fryderyka Chopina, 27 XI 1831 (fragm.)	101	Andrzej Datko, <i>Struktura miejsca świętego na przykładzie Kalwarii Zebrzydowskiej w czasie Misterium Mięki Pańskiej</i> (fragm.)	142
Muzyka nie tylko do słuchania	101	Teatr renesansu	143
XX wiek – kod otwarty	103	Teatr baroku i romantyzmu	144
Ernst Bloch, <i>Filozofia muzyki</i>	103	Wielka Reforma Teatru	144
KALENDARIUM MUZYKI	106	Peter Brook, <i>Pusta przestrzeń</i> (fragm.)	145
Po co muzyka? Formy odbioru muzyki	108	Widz w teatrze	146
Formy odbioru muzyki	108	Jerzy Limon, <i>Między niebem a sceną. Przestrzeń i czas w teatrze</i> (fragm.)	146
Jędrzej Kitowicz, <i>Opis obyczajów za panowania Augusta III</i> (fragm.)	108	KALENDARIUM TEATRU	148
Aleksander Świętochowski, <i>Libertum veto</i> (fragm.)	108	OBRAZ W KULTURZE	151
Między kulturą tradycyjną a kulturą popularną	109	U źródeł obrazu	152
Curt Sachs, <i>Historia instrumentów muzycznych</i> (fragm.)	109	Początki obrazu	152
Gdy jesteśmy słuchaczami, gdy idziemy na koncert	111	Geneza sztuk przedstawiających	153
Muzyka popularna	112	Sakralne funkcje sztuki	154
Grzegorz Turnau, <i>Plonący pasztecik</i> (fragm.)	114	Paweł Florenski, <i>Świątynia jako synteza sztuk</i> (fragm.)	154
Kompozycja i aranżacja, wykonanie i reprodukcja	116	Ikony i idole	155
Kompozycja, interpretacja, aranżacja	116	Obraz – kod, kontekst, podpis	155
Witold Lutosławski [Dokonała sztuka wykonawcza]	116	Ernst H. Gombrich, <i>Obraz wizualny</i> (fragm.)	156
Nagranie, reprodukcja, reżyseria dźwięku	117	Sztuka i artyści	158
Sławomira Zerawska-Kominek, <i>Muzyka w kulturze. Wprowadzenie do etnomuzykologii</i> (fragm.)	117	Sztuka	158
Oryginalność i standaryzacja	118	Artysta	159
		Giorgio Vasari, <i>Żywoty najslawniejszych malarzy, rzeźbiarzy i architektów</i> (fragm.)	159

Piękno	160	Graficzny interfejs	199
Zbigniew Herbert, <i>Martwa natura z wędzidłem</i> (fragm.)	161	Multimedialność	199
Perspektywa	161	<i>Uwolnić się od rzeczywistości. Rozmowa ze Zbigniewem</i>	
Kolekcja i muzeum	162	Rybczyńskim (fragm.)	200
Muzeum Narodowe w Warszawie	164	Człowiek podłączony do komputera	200
KALENDARIUM SZTUKI – część I	166	Stanisław Lem, <i>Summa technologiae</i> (fragm.)	201
Fotografia	168	Odmasowienie kultury masowej	201
Dada	168	Każdy artystą?	203
Reprodukcja dzieła sztuki	169	Nowoczesność	203
Walter Benjamin, <i>Dzieło sztuki w dobie</i>		Tadeusz Peiper, <i>Tędy: Nowe usta</i> (fragm.)	203
<i>reprodukcji technicznej</i> (fragm.)	169	Percepcja rzeczywistości	204
Dagerotyp	169	Krystyna Janicka, <i>Surrealizm</i> (fragm.)	205
Obiektywne oko aparatu	170	Salon sztuki	206
André Bazin, <i>Ontologia obrazu</i>		Skandal i prowokacja	206
<i>fotograficznego</i> (fragm.)	171	Protest Marcela Duchampa opublikowany	
Dokument czasu	171	w „The Blind Man”	207
Nośnik pamięci	172	Sztuka a życie codzienne	207
Fotomontaż	173	Joseph Beuys, <i>Każdy artystą</i> (fragm.)	207
Film	175	KALENDARIUM SZTUKI – część II	210
Początki filmu: kinematograf a kino	175	POSTAWY I DZIAŁANIE W KULTURZE	213
Karol Irzykowski, <i>Dziesiąta Muza</i>		Tożsamość – wielokulturowość – globalizacja	214
<i>Zagadnienia estetyczne kina</i> (fragm.)	176	Tożsamość kulturowa	214
Reprodukcja i kreacja w filmie	176	Jan Paweł II, <i>Pamięć i tożsamość. Rozmowy na przełomie</i>	
Edgar Morin, <i>Kino i wyobraźnia</i> (fragm.)	177	<i>rysiuclaci</i> (fragm.)	215
Język filmu	177	Wielokulturowość	215
Kadr, ujęcie, scena, sekwencja, plany	179	Relatywizm kulturowy i uniwersalizm	216
Konstrukcja dzieła filmowego	180	Leszek Kołakowski, <i>Szukanie barbarzyńcy</i>	
Jerzy Wójcik, <i>Film w kulturze</i> (fragm.)	180	<i>Złudzenia uniwersalizmu kulturowego</i> (fragm.)	216
Kino jako instytucja kultury	183	Globalizacja	217
Od kinematografu do multipleksu	183	Zygmunt Baumann, <i>Globalizacja. I co z tego dla ludzi</i>	
Dźwięk w filmie	184	<i>wynika</i> (fragm.)	217
Filmowe gatunki i archetypy	185	Lokalność – regionalność – uczestnictwo	
Leopold Tyrmand, <i>Zły</i> (fragm.)	185	w kulturze	220
Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, <i>Paryż</i> (fragm.)	186	Region i jego dziedzictwo	220
Aktor – postać filmowa – gwiazda	186	Czesław Miłosz, <i>Szukanie ojczyzny</i> (fragm.)	220
Roger Caillois, <i>Udział „per procura”</i> (fragm.)	186	Ruch regionalistyczny	221
Kino autorskie	187	Wojciech Burszta, Waldemar Kuligowski, <i>Sequel</i>	
Alexander Astruc, <i>Narodziny nowej awangardy</i>		<i>Dalsze przygody kultury w globalnym świecie</i> (fragm.)	221
<i>kamera-pióró</i> (fragm.)	187	Pogranicze kulturowe	222
Adaptacja dzieła literackiego	188	Kultura regionalna i działanie w kulturze	224
Telewizja jako medium audiowizualne	191	Uczestnictwo w kulturze	224
Telewizja – medium audiowizualne	191	Krzysztof Czyżewski, <i>Etos amatora</i> (fragm.)	225
Kino w domu	192	Animacja – aktywacja	225
Zygmunt Bauman, <i>Nowoczesne wzory osobowe</i> (fragm.)	192	<i>Kim jesteśmy</i> (fragm.)	225
Informacja i rozrywka	193	Myśl globalnie – działaj lokalnie	226
Francesco Casetti, Roger Odin, <i>Od pulco- do neo-telewizji</i>		Jan Kawecki, Waldemar Mirek [<i>Animacja jest działaniem</i>	
<i>W perspektywie semiopragmatyki</i> (fragm.)	193	<i>oddolnym</i>]	226
Widownia telewizyjna	194	SŁOWNIK TERMINÓW	229
Gatunki telewizyjne	195	INDEKS RZECZOWY	239
Roch Sulima, <i>Oko „Wielkiego Brata”</i> (fragm.)	196	INDEKS OSÓB	241
Obraz na monitorze	198		
Interaktywność	198		